

Activiteitenverslag

2017

INLEIDING

Dit verslag van het werkjaar 2017 bestaat uit twee delen: het eerste deel beschrijft de werkzaamheden van de Interministeriële Commissie voor Humanitair Recht (hierna: de "Commissie" of de "ICHR") tijdens het werkjaar; in het tweede deel wordt vooruitgekeken naar toekomstige activiteiten.

I. ACTIVITEITEN VAN DE COMMISSIE

1. Algemeen

De ICHR werd in 1987 opgericht en werkt onder de voogdij van de minister van Buitenlandse Zaken, die het grootste deel van de werkingsmiddelen van de Commissie ter beschikking stelt.

De Commissie heeft als belangrijkste opdracht na te gaan welke nationale maatregelen vereist zijn voor de tenuitvoerlegging van het internationaal humanitair recht, met name de Verdragen van Genève van 1949 en de Aanvullende Protocolen (aangenomen in 1977) inzake de bescherming van slachtoffers van gewapende conflicten.

Bovendien is de Commissie een permanent adviesorgaan van de regering op het gebied van de toepassing en de ontwikkeling van het internationaal humanitair recht. Ze geeft invulling aan deze opdracht in de vorm van studiedagen, studies en verslagen, adviezen en voorstellen.

De Commissie fungeert ook als nationaal adviescomité voor de bescherming van culturele goederen, in de zin van Resolutie II van de Intergouvernementele Conferentie inzake de bescherming van culturele goederen in geval van een gewapend conflict, die op 14 mei 1954 in Den Haag werd aangenomen. Deze opdracht werd officieel bevestigd bij koninklijk besluit van 22 juni 2016 tot wijziging van het koninklijk besluit van 6 december 2000 tot herinrichting van de Interdepartementale Commissie voor humanitair recht (*Belgisch Staatsblad*, 19 augustus 2016).

De Commissie bestaat uit vertegenwoordigers van de eerste minister en de ministers van Buitenlandse Zaken, Defensie, Justitie, Binnenlandse Zaken, Volksgezondheid en Ontwikkelingssamenwerking. De Gewesten en Gemeenschappen zijn op permanente basis uitgenodigd om deel te nemen aan de werkzaamheden. Ingevolge het koninklijk besluit van 22 juni 2016 werd ook de Staatssecretaris voor Asiel en Migratie gevraagd een vertegenwoordiger in de Commissie aan te stellen. Ook het Federaal Parket werd verzocht een vertegenwoordiger aan te stellen die in een adviserende rol zal deelnemen aan de werkzaamheden van de Commissie.

Aan de vergaderingen van de Commissie nemen ook vertegenwoordigers van het Belgische Rode Kruis (Rode Kruis-Vlaanderen en Croix-Rouge de Belgique-Communauté francophone) deel.

Traditiegetrouw is het een hoge magistraat, aangewezen door de minister van Buitenlandse Zaken op voorstel van de minister van Justitie, die het voorzitterschap van de ICHR waarneemt. Mevrouw Lieve Pellens, federaal magistrate, neemt sinds 7 september 2016 het voorzitterschap van de Commissie waar.

Sinds haar hervorming in december 2000 en overeenkomstig het "huishoudelijk reglement" van 6 november 2001, functioneert de Commissie hoofdzakelijk via de werkgroepen, die vraagstukken en problemen inzake de toepassing van het humanitair recht in kaart brengen en bestuderen en vervolgens voorstellen formuleren die ter goedkeuring worden voorgelegd aan de plenaire vergadering van de ICHR.

Sinds maart 2014 wordt het secretariaat verzorgd door de ambtenaren van de Directie Internationaal Publiekrecht (J3) van de FOD Buitenlandse Zaken. De heer Alexis Goldman vervult de functie van secretaris.

Tijdens het werkjaar waarop dit verslag betrekking heeft, heeft de Commissie vier gewone plenaire vergaderingen¹ gehouden. De vergaderingen vonden plaats bij de Federale Overheidsdienst (FOD) Buitenlandse Zaken in Brussel.

Van elke plenaire vergadering wordt een verslag opgemaakt dat aan alle leden van de Commissie wordt toegestuurd (gewone leden, plaatsvervangers, deskundigen, ...). Voor de betrokken verslagperiode betreft het de verslagen 70 tot 73. De werkgroepen brengen op de plenaire vergaderingen verslag uit over hun werkzaamheden en stellen eveneens een verslag op van hun vergaderingen.

¹ 9 maart 2017, 9 juni 2017, 12 september 2017 en 19 december 2017

Sinds de bekendmaking van het koninklijk besluit van 22 juni 2016 worden de activiteitenverslagen van de Commissie openbaar gemaakt en toegezonden aan de ministers die in de Commissie vertegenwoordigd zijn, alsook aan het federale parlement en aan de parlementen van de Gemeenschappen en de Gewesten.

2. *Activiteiten van de werkgroepen*

2.1. Werkgroep "Wetgeving"

De werkgroep "Wetgeving" is belast met de voorbereiding van ontwerpen van voorontwerp van wet of van koninklijk besluit betreffende dossiers die de Commissie hetzij op vraag van de Regering hetzij op eigen initiatief behandelt in het kader van haar functie van adviesorgaan van de Regering inzake internationaal humanitair recht.

De werkgroep is in 2017 driemaal bijeengekomen - op 24 maart, 15 mei en 15 juni - om verschillende ontwerpen van voorontwerp van wet voor te bereiden en deze ter goedkeuring aan de Commissie voor te leggen (instemming met het derde amendement bij het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof; wijziging van de wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden, met het oog op de tenuitvoerlegging van het Aanvullend Protocol van 28 januari 2003 bij het Europees verdrag inzake cybercriminaliteit van 23 november 2001, dat betrekking heeft op het strafbaar stellen van handelingen van racistische en xenofobische aard verricht via computersystemen, en van het kaderbesluit van de Raad van de Europese Unie van 28 november 2008 betreffende de bestrijding van bepaalde vormen en uitingen van racisme en vreemdelingenhaat door middel van het strafrecht; wijziging van de wet van 29 maart 2004 betreffende de samenwerking met het Internationaal Strafhof en de internationale straftribunalen, met het oog op invoeging van een nieuwe Titel *Viter* betreffende de samenwerking van België met de Speciale Kamers voor Kosovo).

2.1.1. Ontwerpen van voorontwerp van wet die in de Werkgroep "Wetgeving" zijn opgesteld en door de Commissie in 2017 zijn goedgekeurd

In de verslagperiode zette de werkgroep zijn werkzaamheden voort onder het voorzitterschap van de vertegenwoordiger van de minister van Justitie bij de Commissie, wat resulteerde in de goedkeuring door de Commissie van de hierna vermelde ontwerpen van voorontwerp van wet.

a. Op de vergadering van 9 juni 2017 heeft de Commissie een ontwerp van voorontwerp van wet goedgekeurd dat betrekking heeft op de instemming met het derde amendement bij het Statuut van Rome. Het derde amendement bij het Statuut van Rome is op 26 november 2015 bij consensus goedgekeurd door de Vergadering van de Staten die Partij zijn bij het

Statuut. Dit amendement heeft tot doel artikel 124² van het Statuut van Rome in te trekken en treedt in werking zodra 7/8ste van de Staten die Partij zijn het hebben geratificeerd.

Dit ontwerp van voorontwerp van wet houdende instemming beantwoordt aan twee verbintenissen die België op internationaal niveau is aangegaan, op de XXXIle Internationale Conferentie van het Rode Kruis en de Rode Halve Maan (Genève, 8-10 december 2015) enerzijds en op de World Humanitarian Summit (Istanbul, 23-24 mei 2016) anderzijds.

De voorzitter kreeg de opdracht het goedgekeurde ontwerp van voorontwerp van wet toe te zenden aan de FOD Buitenlandse Zaken, die bevoegd is om het voor te leggen aan de Ministerraad.

b. Tijdens de vergadering van 12 september 2017 heeft de Commissie haar goedkeuring gehecht aan een ontwerp van voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden, met het oog op de tenuitvoerlegging van het Aanvullend Protocol van 28 januari 2003 bij het Europees Verdrag inzake cybercriminaliteit van 23 november 2001, dat betrekking heeft op het strafbaar stellen van handelingen van racistische en xenofobische aard verricht via computersystemen, en van het kaderbesluit van de Raad van de Europese Unie van 28 november 2008 betreffende de bestrijding van bepaalde vormen en uitingen van racisme en vreemdelingenhaat door middel van het strafrecht.

De tekst van dit ontwerp van voorontwerp van wet werd herzien om tegemoet te komen aan de bezorgdheid die *Unia* (Interfederaal Centrum voor Gelijke Kansen) op 1 juli 2016 heeft geuit naar aanleiding van het verzoek om advies van de minister van Justitie.

c. Op de vergadering van 12 september 2017 heeft de Commissie haar goedkeuring gehecht aan een tweede ontwerp van voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 29 maart 2004 betreffende de samenwerking met het Internationaal Strafhof en de internationale straftribunalen, met het oog op invoeging van een nieuwe Titel *Viter* betreffende de samenwerking van België met de Speciale Kamers voor Kosovo). Deze kamers, die in 2015 zijn opgericht, zijn samengesteld uit internationale rechters en hebben als taak bepaalde ernstige misdrijven (misdrijven tegen de menselijkheid, oorlogsmisdrijven) te vervolgen die tussen 1 januari 1998 en 31 december 2000 in Kosovo zijn begaan.

² Overeenkomstig artikel 124 van het Statuut van Rome kan een Staat, wanneer deze partij wordt bij het Statuut, "verklaren dat hij gedurende een periode van zeven jaar na de inwerkingtreding van dit Statuut van betrokken Staat, de rechtsmacht van het Hof niet aanvaardt met betrekking tot de categorie misdrijven vermeld in artikel 8 [oorlogsmisdrijven], wanneer een misdrijf beweerdelijk is gepleegd door zijn onderdanen of op zijn grondgebied."

2.1.2. Opvolging van de wetgevingswerkzaamheden van de Commissie

Geen.

2.2. Werkgroep "Communicatie"

De werkgroep "Communicatie", voorgezeten door de vertegenwoordiger van de eerste minister, houdt zich bezig met de activiteiten om de zichtbaarheid van de Commissie te vergroten. De werkgroep is in 2017 zeven keer bijeengekomen, voornamelijk om de follow-up van de conferentie van 29 september 2017 te organiseren en, meer in het algemeen, om de zichtbaarheid van de ICHR te bespreken.

2.2.1. Organisatie van events

Ondanks het gebrek aan een eigen budget heeft de ICHR besloten opnieuw een internationaal evenement te organiseren. Hiervoor krijgt ze de steun van de departementen die deel uitmaken van de Commissie, maar ook van externe instellingen.

Samen met de ICHR, het ICRK, het Belgische Rode Kruis en het Belgische Genootschap voor Internationaal Recht (BGIR) organiseerde de Commissie op 29 september 2017 in het Egmontpaleis een conferentie met als titel "**Conference on the ICRC updated Commentary on the First Geneva Convention: Capturing 60 years of Practice**".

Sinds de goedkeuring ervan in 1949 zijn de Verdragen van Genève aan de praktijk getoetst en is de wijze waarop zij worden toegepast en uitgelegd aanzienlijk veranderd. Om een beeld te geven van deze ontwikkelingen en de uitlegging van de Verdragen te actualiseren, zijn het ICRK en een team van deskundigen begonnen met een grootschalig project om de Commentaren bij de Verdragen bij te werken.

Het eerste deel van dit ambitieuze project, "*de bijgewerkte versie van het Commentaar bij de Eerste Conventie van Genève voor de verbetering van het lot van gewonden en zieken bij de strijdkrachten te veld*", werd toegelicht op de conferentie van 29 september.

Er kwam een groot aantal belangrijke kwesties aan bod, waaronder:

- de draagwijdte van de verplichting om het humanitair recht te eerbiedigen en toe te passen
- de classificatie van internationale en niet-internationale conflicten
- de bescherming van gewonden en zieken in internationale en niet-internationale gewapende conflicten, en

- de tenuitvoerlegging van de Verdragen van Genève, met inbegrip van de verspreiding en de strafrechtelijke aspecten.

Het evenement, dat werd opgeluisterd door de aanwezigheid van minister van Justitie Koen Geens en minister van Buitenlandse Zaken Didier Reynders, was een groot succes en bracht meer dan 100 deelnemers van 31 verschillende nationaliteiten samen, waaronder nationale deskundigen, vertegenwoordigers van Europese en internationale organisaties, deskundigen uit de academische wereld en leden van niet-gouvernementele organisaties.

De notulen van de conferentie zijn gepubliceerd in het Tijdschrift voor Militair Recht en Oorlogsrecht: <http://www.ismllw.org/REVIEW/mlwr.php>.

Op de website van de Commissie is ook een samenvatting van de conferentie beschikbaar in het Frans, het Nederlands en het Engels.

2.2.2. Zichtbaarheid van de Commissie.

De website³ wordt verder bijgewerkt, zowel inhoudelijk als grafisch.

Dit jaar werd met behulp van het Rode Kruis-Vlaanderen aandacht besteed aan de overeenstemming van de Franse en Nederlandse versies van de website.

2.3. Werkgroep "Internationale Conferenties"

In 2017 heeft de werkgroep zich voornamelijk beziggehouden met de follow-up van de besluiten van de XXXII^{ste} Internationale Conferentie van het Rode Kruis en de Rode Halve Maan (2015). Daarnaast kreeg de werkgroep de opdracht er bij de betrokken departementen op aan te dringen een eerste verslag in te dienen over de uitvoering van de verbintenissen die België in 2016 tijdens de World Humanitarian Summit is aangegaan.

2.3.1. Follow-up van de besluiten van de XXXIIe Internationale Conferentie van het Rode Kruis en de Rode Halve Maan (8-10 december 2015)

De werkgroep is op 2 maart en 6 december 2017 bijeengekomen, in het bijzonder om toe te zien op de gecoördineerde uitvoering van de besluiten van de XXXII^{ste} internationale conferentie.

Voorts kon het Belgische Rode Kruis, dat voorzitter is van de werkgroep, de resultaten bekendmaken van de vergadering van de Raad van Afgevaardigden van de Beweging in Antalya (Turkije) van 10-11 november 2017. Een van de agendapunten was de follow-up van een aantal resoluties van de XXXII^{ste} Internationale Conferentie en de Beweging kon

³ <https://cidh.be/>

opnieuw haar steun uitspreken voor de correcte tenuitvoerlegging van de resoluties betreffende de versterking van het IHR ter bescherming van personen die van hun vrijheid zijn beroofd (resolutie 1) en de versterking van de eerbiediging van het IHR (resolutie 2) ⁴. Bovendien mag de Raad van Afgevaardigden overeenkomstig de statuten van de Beweging eender welk punt op de agenda van de volgende Internationale Conferentie laten plaatsen. Twee resoluties werden goedgekeurd over thema's die in 2019 vermoedelijk aan bod zullen komen tijdens de XXXIII^{ste} Internationale Conferentie: de respons op de behoeften inzake mentale gezondheid en psychosociale ondersteuning in noodsituaties (resolutie 7) en de respons op epidemieën en pandemieën (resolutie 8) ⁵.

Wat de follow-up van de besluiten van de XXXII^{ste} Internationale Conferentie betreft, verdienen de volgende drie initiatieven van de werkgroep aandacht: de opstelling van het tussentijds verslag van België, de ontwikkeling van een praktisch instrument voor de follow-up van besluiten die ter beschikking van de werkgroep wordt gesteld en het voorstel om een ad-hoc werkgroep op te richten om uitvoering te geven aan de verbintenis van België en de Nationale Vereniging om het nationale normatieve kader voor gezondheidszorg in noodsituaties te versterken.

a) Opstelling van het tussentijds verslag van België

In juni 2017 heeft de werkgroep toezicht gehouden op de opstelling van het tussentijds verslag van België over de uitvoering van resoluties en verbintenissen, overeenkomstig resolutie 10 van de XXXII^{ste} Internationale Conferentie (§2). Dankzij de bijdragen van de betrokken departementen kon het verslag worden afgerond en op de website van de Conferentie worden geplaatst door de voorzitter van de werkgroep. Op 30 juni 2017 heeft de FOD Buitenlandse Zaken een geconsolideerde versie van de tekst aan het ICRK en het IFRC toegestuurd.

Ook het Belgische Rode Kruis heeft zijn verslag afgerond en op 4 juli 2017 een geconsolideerde versie toegestuurd.

De twee verslagen zijn opgesteld in nauw overleg tussen de autoriteiten en het Belgische Rode Kruis, met name over de verbintenissen die zij in 2015 gezamenlijk zijn aangegaan.

De bijdragen van België en de Nationale Vereniging zijn nu ook beschikbaar op de website van de Internationale Conferentie (<http://rcrcconference.org/international-conference/documents/>) en zijn toegankelijk voor de andere leden van deze instelling.

⁴ De resoluties die tijdens de XXXIIe Internationale Conferentie van het Rode Kruis en de Rode Halve Maan werden aangenomen, kunnen online worden geraadpleegd : <http://rcrcconference.org/resolutions-and-reports-cod-2017/?lang=fr>

⁵ De resoluties die op de vergadering van 10 en 11 november 2017 werden aangenomen, kunnen online worden geraadpleegd: <http://rcrcconference.org/resolutions-and-reports-cod-2017/?lang=fr>

Er dient te worden benadrukt dat België en het Belgische Rode Kruis een van de weinige leden van de Internationale Conferentie zijn die een bijdrage hebben ingediend:

- 10 Staten en 22 Nationale Verenigingen hebben een verslag ingediend voor de follow-up van de resoluties;
- 15 Staten en 19 Nationale Verenigingen hebben een verslag ingediend voor de follow-up van de verbintenissen.

Het verdient aanbeveling dat de departementen de bijdragen van de andere leden van de Internationale Conferentie online raadplegen om voor inspiratie over goede praktijken voor de uitvoering van resoluties en verbintenissen op nationaal niveau.

Wat het door België ingediende verslag betreft, stelt de werkgroep vast dat er aanzienlijke vooruitgang is geboekt met betrekking tot de meeste verbintenissen. Anderzijds is het zo dat weliswaar bepaalde maatregelen zijn genomen om de resoluties uit te voeren, maar dat deze nauwkeuriger moeten worden opgevolgd tegen 2019. Deze bevinding is te verklaren door de relatief brede reikwijdte van de resoluties. Het is niet altijd even gemakkelijk om uit te maken welke diensten binnen elk departement bevoegd zijn of wat de verwachtingen inzake follow-up zijn.

b) De ontwikkeling van een instrument voor de follow-up van besluiten

Naar aanleiding van de wens die de leden van de werkgroep op de vergadering van 2 maart 2017 hebben geuit, heeft de voorzitter in december een instrument in de vorm van een tabel ontwikkeld voor een meer praktische follow-up van de besluiten van de Internationale Conferentie.

Deze tabel geeft een beknopt overzicht per besluit van de reeds genomen maatregelen en de maatregelen die tegen 2019 zullen worden genomen. Op die manier zijn alle departementen op de hoogte van de stand van zaken met betrekking tot de follow-up van de besluiten van de Internationale Conferentie die hen aangaan en kunnen ze doelstellingen vaststellen die tegen de volgende Internationale Conferentie haalbaar zijn, met name wat de resoluties betreft. Het is de bedoeling dat de betrokken departementen de tabel regelmatig aanvullen met het oog op een optimale follow-up van de besluiten van de internationale conferentie.

c) Het voorstel om een ad-hocwerkgroep op te richten om het nationale normatieve kader voor gezondheidszorg in noodsituaties te analyseren

Op de vergadering van 6 december 2017 nam de werkgroep het standpunt in dat de verbintenis "Healthcare in danger - Strengthening domestic legislation" (SP320116), die

België en het Belgische Rode Kruis gezamenlijk hebben aangenomen, tegen 2019 een specifiekere follow-up vereist.

Teneinde de gecoördineerde uitvoering van deze verbintenis in samenwerking met alle betrokken departementen te vergemakkelijken, heeft de werkgroep op de plenaire vergadering van 19 december 2017 aan de ICHR voorgesteld om op de volgende vergadering van maart 2018 de beslissing op de agenda te plaatsen om een ad-hoc werkgroep te vormen die zich specifiek zal buigen over de analyse van het Belgisch nationaal normatief kader op het gebied van de organisatie van de gezondheidszorg en de bescherming van medisch personeel, transportmiddelen en infrastructuur in noodsituaties, waaronder gewapende conflicten.

De belangrijkste taak van deze werkgroep zou erin bestaan het huidige nationale rechtskader op dit gebied te analyseren en na te gaan welke wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen eventueel moeten worden versterkt of goedgekeurd in het licht van de conclusies en aanbevelingen van de internationale workshop rond het thema "Domestic Normative Frameworks for the Protection of the Provision of Health Care", die op 29-31 januari 2014 in Brussel plaatsvond. Ter herinnering: deze workshop werd georganiseerd door de ICHR, het ICRK en het Belgische Rode Kruis in het kader van het ICRK-initiatief "Healthcare in danger".

Op de plenaire vergadering van december 2017 heeft de ICHR nota genomen van het voorstel om de oprichting van de werkgroep op de agenda van de volgende vergadering te plaatsen.

2.3.2. Follow-up van de verbintenissen die België op de World Humanitarian Summit (23-24 mei 2016) is aangegaan

Op de World Humanitarian Summit in Istanbul is België verschillende verbintenissen aangegaan met betrekking tot de thematische verantwoordelijkheden die in "Agenda for Humanity" zijn vastgelegd. Verschillende van deze verbintenissen vallen samen met de verbintenissen die zijn aangegaan op de XXXII^{ste} Internationale Conferentie van het Rode Kruis en de Rode Halve Maan.

Zoals alle staten werd België verzocht om een zeer beknopt eerste verslag op te stellen over de follow-up van zijn eigen verbintenissen. In maart 2017 vroeg de werkgroep de betrokken departementen hun bijdragen te bezorgen aan de Directie-generaal

Ontwikkelingssamenwerking en Humanitaire Hulp van de FOD Buitenlandse Zaken, die het verslag namens België heeft afgerond.⁶

Er is een verdere gecoördineerde opvolging van de gemeenschappelijke verbintenissen van de twee Internationale Conferenties vereist om de samenhang tussen de Belgische verslagen te verzekeren.

2.4. Werkgroep “Culturele goederen”

Op 13 januari 2011 werd België partij bij het Tweede Protocol van 1999 bij het Verdrag van 's-Gravenhage van 1954 inzake de bescherming van culturele goederen in geval van een gewapend conflict. Ter herinnering: naar aanleiding van deze belangrijke stap en teneinde de coördinatie van een Belgisch standpunt te verbeteren, met name in internationale vergaderingen over dit thema bij de UNESCO, wijzigde de Voorzitter van de Werkgroep Culturele Goederen, in casu de vertegenwoordiger van de eerste minister bij de Commissie, met de goedkeuring van de ICHR de samenstelling van de werkgroep om alle bevoegde overheden een passend mandaat en een passende vertegenwoordiging te geven. Een officiële brief in die zin werd naar de 17 bevoegde ministers gestuurd. De nieuw samengestelde werkgroep kwam een eerste keer bijeen op 6 december 2011.

Het doel van de werkgroep is tweeledig:

- Op het Belgische niveau uitvoering geven aan het Verdrag van 1954 en de bijbehorende Protocollen, met bijzondere aandacht voor het opmaken van de inventaris van culturele goederen zoals vereist in het Verdrag.
- De coördinatie waarnemen van het Belgische standpunt (federaal/Gewesten/Gemeenschappen) tijdens de vergaderingen van de Hoge Verdragsluitende Partijen bij het Verdrag van 's-Gravenhage van 1954, de Partijen bij het Tweede Protocol van 1999 en van het Intergouvernementeel Comité dat bij het Tweede Protocol werd ingesteld.

In 2017 is de werkgroep vier keer bijeengekomen om de volgende onderwerpen te bespreken:

2.4.1. Statutaire Vergaderingen in het kader van het Verdrag van 's-Gravenhage van 1954 en de bijbehorende Protocollen

Tijdens de verslagperiode heeft de Werkgroep:

⁶ Het verslag is online beschikbaar : <http://www.agendaforhumanity.org/explore-commitments/indv-commitments/?combine=Belgium#search>.

- de statutaire vergadering opgevolgd van het Comité voor de bescherming van culturele goederen in geval van een gewapend conflict, die op 8 en 9 december 2016 plaatsvond bij de UNESCO (Parijs), en
- de vergaderingen voorbereid van de informele werkgroep betreffende de "Procedure voor het verlenen van versterkte bescherming: methodologieën voor de beoordeling van de overeenkomstig artikel 10, (a), van het Tweede Protocol van 1999 gestelde voorwaarden" (22 mei en 22 september 2017) en het Bureau van het Comité voor de bescherming van culturele goederen in geval van een gewapend conflict (22 september 2017), alsook de statutaire vergaderingen in het kader van het Verdrag van 's-Gravenhage van 1954 en de bijbehorende Protocollen (27 november tot 1 december 2017).

België was vertegenwoordigd op elk van deze vergaderingen, die plaatsvonden bij de UNESCO (Parijs), en speelde dankzij het voorbereidende werk van de werkgroep een zeer actieve rol.

2.4.2. Ontwerpstandpunten/-reacties/-opmerkingen van België voor UNESCO

De werkgroep heeft het Belgische ontwerpantwoord uitgewerkt op de *Raadpleging over het "Plan for the Implementation of the Strategy for the reinforcement of UNESCO's action for the protection of culture and the promotion of cultural pluralism in the event of armed conflict"*.

Hij heeft ook het ontwerp van *schriftelijke opmerkingen van België opgesteld over de begrippen "controle" en "rechtsmacht" - art. 10, c en 11.2 van het Tweede Protocol van 1999 - besluit 11 COM 10*.

Er moet worden benadrukt dat de follow-up van de werkgroep het mogelijk maakt om steeds binnen de gestelde termijnen te reageren⁷.

2.4.3. Vierjaarlijks verslag betreffende de tenuitvoerlegging door België van het Verdrag van 's-Gravenhage en de bijbehorende Protocollen

De werkgroep werd belast met de opstelling van het ontwerp van het vierjaarlijkse verslag (2013-2016) betreffende de tenuitvoerlegging door België van het Verdrag van 's-Gravenhage en de bijbehorende Protocollen. Het gaat om een omvangrijk werk dat de

⁷ Namelijk 19 juni 2017

nodige inzet van de leden van de werkgroep heeft gevergd. België is een van de weinige Staten die dit verslag op tijd hebben ingediend⁸.

2.4.4. De synergie tussen het Verdrag van 1954 inzake de bescherming van culturele goederen in geval van een gewapend conflict en het Werelderfgoedverdrag van 1972

De werkgroep heeft zijn inspanningen voortgezet om een synergie tot stand te brengen tussen het Verdrag van 1954 inzake de bescherming van culturele goederen in geval van een gewapend conflict en het Werelderfgoedverdrag van 1972. Op de vergadering van het Werelderfgoedcomité in juli 2017 in Krakau werd beslist de verwijzing naar het Verdrag van 's-Gravenhage van 1954 op te nemen in de vragenlijst die als onderdeel van de periodieke evaluatiecycli aan de Staten wordt voorgelegd. Dit is een belangrijke stap in de goede richting, die mede te danken is aan het doorzettingsvermogen van België.

2.4.5. Inventaris van culturele goederen die onder algemene bescherming moeten worden geplaatst

Gezien de vooruitgang die in 2016⁹ werd geboekt en in afwachting van de selectie door het Vlaamse Gewest van zijn beschermde onroerende culturele goederen, besliste de werkgroep om verder te gaan en een inventaris op te stellen die alle soorten culturele goederen omvat die onder het Verdrag van 1954 vallen, met het oog op de integratie van:

- Bibliotheken
- Musea
- Documentatiecentra
- Archieven.

De Voorzitter van de ICHR heeft de bevoegde ministers per brief een mandaat gevraagd om in deze richting verder te gaan. Ze heeft bij de ministers ook gepolst naar hun bereidheid om een stap verder te gaan en te ijveren voor een betere bescherming voor een van de bovengenoemde categorieën van culturele goederen. Ze heeft ook de Regie der Gebouwen en de Koninklijke Schenking aangesproken om de inventaris uit te breiden tot onroerende goederen die vooralsnog niet onder bescherming staan, maar wel algemene bescherming verdienen.

⁸ Namelijk 29 juni 2017

⁹ Namelijk de beslissing van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest om al zijn geklasseerde onroerende goederen onder algemene bescherming te plaatsen, en een vergelijkbaar principieel standpunt van het Waals Gewest, dat later moet worden bevestigd in een brief van de Waalse minister van Erfgoed.

In 2017 werd slechts één antwoord, weliswaar positief, ontvangen van de Koninklijke Schenking. Op 18 december 2017 werd in de kantoren van de Koninklijke Schenking een vergadering gehouden, die werd bijgewoond door de Voorzitter van de werkgroep, de gedelegeerd bestuurder en de adjunct-gedelegeerd bestuurder van de Koninklijke Schenking.

2.4.6. Heruitgave van de brochure over de bescherming van culturele goederen in België

De werkgroep heeft verder gewerkt aan de actualisering van de informatiebrochure.

2.4.7. Opleidingsproject om deskundigen op het gebied van culturele goederen te sensibiliseren rond gedrag in een vijandige omgeving en hen in het buitenland inzetbaar te maken

De werkgroep kwam in 2016 met het idee om een militaire opleiding te organiseren voor deskundigen op het gebied van culturele goederen zodat deze in het buitenland kunnen worden ingezet. Met het oog hierop vonden vergaderingen plaats met het ministerie van Defensie, het Belgische Rode Kruis en de vertegenwoordigers van de eerste minister bij ICHR.

Het project dat uit deze denkoefening voortkwam, resulteerde in 2017 in een opleiding "*Hostile Environment Awareness Training (HEAT)*", op maat van deskundigen op het gebied van culturele goederen. De opleiding vond plaats van 29 mei tot 2 juni 2017 in de Koninklijke Militaire School (Brussel) en was vooral bedoeld om de deelnemers te laten kennismaken met de basisbegrippen van het internationaal humanitair recht en de specifieke regels over de bescherming van culturele goederen in geval van een gewapend conflict. Daarnaast waren er enkele modules over veiligheid en omgaan met stress in crisissituaties. Er werd gebruikgemaakt van een participatieve methodologie die theorie en praktijk combineert door middel van oefeningen en simulaties. De modules werden gegeven door deskundigen van het ministerie van Defensie en de Koninklijke Militaire School, een specialist op het gebied van het Verdrag van 's-Gravenhage van 1954, een vertegenwoordiger van de FOD Justitie en vertegenwoordigers van het Belgische Rode Kruis.

Deze kosteloze opleiding is het resultaat van een partnerschap tussen het Belgische Rode Kruis en het ministerie van Defensie. Het Belgisch Blauwe Schildcomité hielp met het selecteren van de kandidaten voor de opleiding. Het aantal deelnemers was immers beperkt tot 15. Ze hadden zeer uiteenlopende profielen: conservators-restaurateurs van kunstwerken, een jurist gespecialiseerd in het Verdrag van 's-Gravenhage van 1954, een politiemedewerker gespecialiseerd in kunstwerken, architecten gespecialiseerd in de

instandhouding van het culturele erfgoed, doctors in de archeologie gespecialiseerd in het Midden-Oosten, een doctor in de kunstgeschiedenis gespecialiseerd in het Midden-Oosten en een geoloog gespecialiseerd in steenrestauratie.

De UNESCO is in kennis gesteld van dit prachtige initiatief, evenals het Internationaal Comité van het Rode Kruis en het Internationaal Blauwe Schildcomité. De opleiding wordt gezien als een "Goede Praktijk" van België met het oog op de bevordering van de bescherming van culturele goederen in geval van een gewapend conflict.

De werkgroep wil dat deze opleiding om de twee jaar wordt georganiseerd.

2.4.8. Project Preah Vihear

De werkgroep heeft de mogelijkheid onderzocht om gebruik te maken van haar aanwezigheid als lid van zowel het Comité voor de bescherming van culturele goederen in geval van een gewapend conflict als het Begeleidend Comité voor de Preah Vihear-tempel in Cambodja (CIC) teneinde een ontminingsproject rond de Preah Vihear-tempel uit te werken. Het project is door CIC opgezet, maar wordt gefinancierd door het Comité voor de bescherming van culturele goederen in geval van een gewapend conflict. In 2017 werd geen tastbare vooruitgang geboekt.

2.5. Werkgroep "Verspreiding"

In 2017 kwam de werkgroep één keer samen om de verspreiding van het internationaal humanitair recht in België te bespreken. Hierbij werden de maatregelen die werden opgestart in 2016 verder opgevolgd:

- Het opstellen van een lijst van contactpersonen voor de promotie van vormingen IHR
- Het opstellen van een lijst van experts IHR in België
- Het opstellen van een overzicht van vormingen IHR in België
- De bespreking van lacunes in de verspreiding van IHR naar bepaalde doelgroepen.

Daarnaast werden de thema's van de ICRK campagne over IHR in 2017 voorgesteld, met het oog op het identificeren van opportuniteiten tot samenwerking op nationaal niveau tussen de verschillende departementen en de Nationale Vereniging.

Tijdens een volgende bijeenkomst van de werkgroep zullen de verschillende tools voor de verspreiding van het internationaal humanitair recht, die werden ontwikkeld door het ICRK en Belgische Rode Kruis, worden voorgesteld opdat deze gebruikt kunnen worden door de verschillende departementen en de kennis versterkt kan worden.

2.6. Werkgroep "Nationaal Inlichtingenbureau"

De Werkgroep "Nationaal Inlichtingenbureau" is in 2017 niet bijeengekomen.

3. Andere activiteiten van de Commissie of haar leden buiten de werkgroepen

Buiten de werkgroepen voert de Commissie of een aantal van haar leden bepaalde activiteiten uit of ondersteunt zij bepaalde activiteiten:

- Deelname van de leden van de ICHR aan het Wetenschappelijk Comité van het Studiecentrum voor Militair Recht en Oorlogsrecht om thema's voor te stellen en steun te verlenen voor bepaalde studiedagen.
- Regelmatige briefings aan de Commissie door haar leden die deelnemen aan het intergouvernementele proces ter versterking van de eerbiediging van het internationaal humanitair recht, dat door Zwitserland en het ICRK wordt vergemakkelijkt (dit informatiepunt maakt integraal deel uit van de agenda van de plenaire vergaderingen van de Commissie)
- De ondersteuning van het Studiecentrum voor Militair Recht en Oorlogsrecht bij de organisatie van een studiedag over de 40e verjaardag van de aanneming van de Aanvullende Protocollen van 1977 (21 februari 2017).
- Opleiding internationaal humanitair recht voor stagiairs van de buitencarrière van de FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking.

II. VOORUITZICHTEN

De Commissie zet de activiteiten in de permanente werkgroepen voort en blijft de driemaandelijke plenaire vergaderingen organiseren. Daarenboven staan voor het jaar 2018 de organisatie en voorbereiding van verschillende evenementen op het programma:

- De follow-up van de resoluties en van de verbintenissen die België op de XXXII^{ste} Internationale Conferentie van het Rode Kruis en de Rode Halve Maan (2015) is aangegaan en het opstarten van de voorbereiding van de XXXIII^{ste} Internationale Conferentie die in 2019 zal plaatsvinden.
- De verdere bijwerking van de documenten betreffende de nationale uitvoeringsmaatregelen van het internationaal humanitair recht en de follow-up ervan.
- De verdere bijwerking van de website van de Commissie.
- De ondersteuning bij de afronding en de bekendmaking van de handelingen (en samenvattingen) van de Conferentie van 29 september 2017 "*Conference on the ICRC updated Commentary on the First Geneva Convention: Capturing 60 years of Practice*".